

L'OBSERVADORA

ESTHER VERA
DIRECTORA

'Gamers', tontos útils i enginyers del caos

Mai en la història havia estat tan fàcil organitzar una bullanga. Barcelona, la Rosa de Foc, les ha vist de tots colors, però mai la raó de la sublevació urbana havia sigut un contagi de les característiques dels aldarulls del dia 24 d'octubre. Una bullanga que ahir es va evitar amb una forta presència policial, però que es pot reproduir en qualsevol moment. Barcelona, com altres grans ciutats europees, com París, Milà i Bilbao, ha viscut en les últimes setmanes caos urbans d'una naturalesa nova: ràpids, desacomplexadament violents, orientats al pillatge, protagonitzats per nois molt joves. Però el que més els singularitza històricament és que la convocatòria, a través de les plataformes i les xarxes socials, permet convertir la ingenuïtat de molts i la frustració social d'alguns en mobilitzacions llampec sense necessitat d'estructures polítiques tradicionals que vehiculin el descontentament, la ira o que estructurin les demandes col·lectives.

Al llarg de la història, l'exercici de la política ha tingut motivacions i objectius diversos. Ja fos la recerca del bé comú d'Aristòtil, l'exercici del poder de Maquiavel o evitar el caos, com proposava Hobbes, mantenint la seguretat i l'ordre; en tot cas, protegir la llibertat, fer una societat justa o actuar col·lectivament i des de la pluralitat per anar més enllà de la simple administració. Ara, la representativitat i la reivindicació polítiques estan desapareixent per deixar pas a un substrat caòtic i sense estructura reivindicativa visible. Com si la política propera ja no fos útil per canalitzar una ira que s'expressa robant unes vambes, uns xandalls o el que s'identifica com un objecte de luxe i d'estatus a les xarxes socials.



PATRICIA CORNELLANA

Contagi

La similitud dels mètodes no demostra una mateixa autoria, però a tot arreu on hi ha hagut pillatges hi ha un descontentament i un contagi per imitació de França. També hi ha la utilització barroera d'eines d'IA que no cal que siguin coordinades però que actuen amb el mateix patró. Entre els agents del caos, hi ha molts joves moguts per imitació que pagaran car emular els jocs d'ordinador i les protestes pel·liculeres, de les quals veuran les conseqüències penals i vitals un cop acabada la luxúria de la violència.

Falta molta informació, però la tesi que avui es pot sostenir és que Europa observa una nova manera de contagiar-se de la violència urbana en la qual les xarxes no es limiten a reflectir els disturbis sinó que els convoquen, els organitzen i els estenen. Els episodis presenten semblances inquietants: convocatòries anònimes, una participació important d'adolescents i joves, crides al vandalisme i un ús intensiu de TikTok, WhatsApp i Telegram. Les xarxes ja no es limiten a explicar o amplificar el que passa al carrer. També poden contribuir a organitzar-ho, i les plataformes no se'n responsabilitzen.

En alguns casos, les convocatòries obertes condueixen a grups privats on es proposen objectius concrets, es comparteixen instruccions i es preparen accions violentes. Les reivindicacions són diverses, i fins i tot contradictòries. La precarietat, el malestar juvenil, la immigració i el rebuig a les institucions es converteixen en arguments intercanviables. El denominador comú no és necessàriament una ideologia, sinó la mobilització de la indignació i el pillatge.

És difícil no recordar *Els enginyers del caos*, l'assaig en què Giuliano da Empoli descriu com els nous estrategs polítics han après a convertir la frustració social en una eina de poder. En aquesta lògica, la indignació és un combustible que cal alimentar constantment, i la polarització deixa de ser una conseqüència indesitjada de la política per convertir-se en un instrument. Els algoritmes premien les emocions intenses, la provocació i el conflicte, mentre que la veritat i la deliberació pública i els mitjans de comunicació seriosos competeixen en inferioritat de condicions per captar l'atenció.

La pregunta és si ens trobem davant d'un fenomen de contagi digital o d'una estratègia deliberada de desestabilització. A Itàlia, les sospites d'una possible ingerència estrangera han entrat en el debat públic i en les investigacions sobre els disturbis de Milà. Però, de moment, no hi ha proves públiques suficients per atribuir aquests episodis a una operació coordinada des de l'exterior, ni encara menys per assenyalar-ne Rússia com a responsable. Confondre una hipòtesi amb una certesa seria reproduir, paradoxalment, un dels mecanismes de desinformació que es pretén denunciar.

Tanmateix, la qüestió mereix una atenció especial en una Europa que ja és objectiu d'operacions de guerra híbrida. El Kremlin ha utilitzat la propaganda, les operacions encobertes i les campanyes de desinformació per projectar influència i explotar les divisions de les societats europees. Algunes fonts (com Newtral) apunten que, aparentment, es podria tractar d'una activitat d'origen marroquí a través de "Mocro Maffia, una organització d'origen marroquí que opera internacionalment".

La vulnerabilitat de les democràcies arrela en el fet que no cal inventar els seus conflictes interns: n'hi ha prou d'identificar-los, amplificar-los i contribuir a convertir el malestar en desconfiança cap a les institucions.

Encara no sabem qui hi ha darrere de totes aquestes convocatòries, ni si les coincidències entre ciutats responen a una coordinació organitzada o exclusivament a la imitació. Però les investigacions ja permeten identificar una transformació important: la violència urbana es pot convocar i desconvocar per Europa amb la mateixa rapidesa que una tendència digital. La frontera entre la protesta legítima, el vandalisme oportunista i la manipulació política esdevé més difícil de distingir. I el repte de les democràcies no és només esbrinar qui encén el foc, sinó entendre per què les nostres societats són tan fàcilment inflamables.



16 DE DESEMBRE A LES 20.30 H
AUDITORI DE GIRONA

PARAULA VIVA. UN HOMENATGE MUSICAL A JOAN MARAGALL

Paraula viva és un espectacle escènic i musical que homenatja Joan Maragall i Clara Noble. El seu objectiu és acostar la seva poesia al públic a través d'una experiència immersiva que combina música, dramatúrgia i interpretació.

A través de poemes emblemàtics musicats i dramatitzats per Fernando Trias de Bes, el recital construeix un fil narratiu a partir d'un diari íntim de Clara Noble, que ens guia pels moments vitals i creatius de Maragall i pel vincle que compartien.

Amb **Sílvia Bel**, **Fernando Trias de Bes**, **Roger Padullés**, **Miquel Ortega** i **Miquel Esquinas**

Compra la teva entrada a
d.ara.cat/paraulaviva

Patrocina ESTRELLA DAMM
Col·labora SINGULUS
Organitza ara